

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool Pastoor Dergent te GELRODE

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 13151

Instelling Vrije Basisschool Pastoor Dergent

Directeur Marleen CORNELIS

Adres Pastoor Dergentstraat 109 - 3200 GELRODE

Telefoon 016-56.61.50

E-mail directie@vbspastoordergent.be

Website www.vbspastoordergent.be

Bestuur van de instelling VZW Vrije Basisschool Pastoor Dergent van Gelrode

Adres Pastoor Dergentstraat 109 - 3200 GELRODE

Scholengemeenschap SGKBO Aarschot-Betekom-Houwaart

Adres Pastoor Pitetlaan 26 - 3130 BETEKOM

CLB Vrij CLB Aarschot

Adres Bekaflaan 63 - 3200 AARSCHOT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 13-03-2017, 14-03-2017, 16-03-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 16-03-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 31-03-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Els VER EECKE

Teamleden Hilde BOSMANS, Eddy LAMBERTS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.1.1.4 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij, wetenschappen en techniek, en wiskundige initiatie	10
3.1.1.5 Lager onderwijs: mens en maatschappij	14
3.1.1.6 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek	14
3.1.1.7 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek	14
3.1.1.8 Lager onderwijs: wiskunde	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	22
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	22
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	22
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	24
4.1 Deskundigheidsbevordering	24
4.2 Evaluatiepraktijk	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	30
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	34
6.1 Wat doet de school goed?	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	35
6.3 Wat moet de school verbeteren?	35
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	36
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	36

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

De Vrije Basisschool Pastoor Dergent is gelegen in de gelijknamige straat in de dorpskern van het landelijke Gelrode, een deelgemeente van Aarschot. De klassen zijn gehuisvest in goed onderhouden gebouwen. Het schoolbestuur heeft concrete renovatieplannen voor de speelplaats en het sanitaire blok van de lagere afdeling. De meeste leerlingen komen uit Nederlandstalige gezinnen met een eerder sterke sociaal-economische achtergrond. De directeur draagt het welbevinden van alle participanten hoog in het vaandel. Ze kan rekenen op een geëngageerd team, leerlingen, ouders en vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap om samen school te maken. De vele tijdelijke personeelsswissels en deeltijdse teamleden stellen de directeur voor de uitdaging om de stabiliteit en continuïteit te bewaken.

Op basis van het vooronderzoek van 6 maart 2017 onderzocht de onderwijsinspectie het leergebied wiskundige initiatie in de kleuterafdeling en wiskunde in de lagere afdeling. In beide afdelingen zoomde ze tevens in op de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek. Het inspectieteam peilde ook naar de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de evaluatiepraktijk en het algemeen beleid. Daarnaast controleerde ze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de naleving van elementen uit de regelgeving.

De kleuteronderwijzers slagen in hun opdracht om de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie, mens en maatschappij, en wetenschappen en techniek na te streven. Vanuit een thematische aanpak zorgen ze voor een doordacht, rijk en aantrekkelijk activiteiten aanbod in uitnodigende speelleerhoeken. Daarmee dagen ze kleuters uit om op speelse wijze wiskundige inzichten te verwerven, de wereld rondom hen te onderzoeken en hun blik op de wereld te verruimen. Kleuters krijgen heel wat impulsen tot manipuleren, exploreren en experimenteren. Opvallend is de hoge mate van zelfstandigheid en zelfsturing die ze daarbij aan de dag leggen. De wijze waarop de oudere kleuters betrokken worden in de themakeuze is een voorbeeld van goede praktijk. Op basis van een vormingstraject stemmen de kleuteronderwijzers hun wereldoriënterend aanbod af op het leerplan. Voor wiskundige initiatie gebeurt dat minder. Uit de planningsdocumenten, de observaties en gesprekken blijkt dat de verschillende domeinen van de leergebieden in de focus de nodige aandacht krijgen. Leerlijnen en afspraken tussen de kleuteronderwijzers leiden tot continuïteit en gradatie. De doelbewuste en graduele opbouw van wiskundige begripsvorming is een werkpunt. Het recent ontwikkelde observatiesysteem is een goede aanzet om de ontwikkeling van de kleuter gelijkgericht en breed in beeld te brengen. Verdere verfijning en onderlinge afstemming van de observatiecriteria zijn nodig om meer continuïteit en gradatie in de beeldvorming te bewerkstelligen. Het team van de kleuterafdeling heeft nog een groeimarge om een doeltreffende en planmatige zorgwerking uit te bouwen.

Voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek komt het team van de lagere afdeling zijn maatschappelijke opdracht onvoldoende na. Deze leergebieden zijn al meerdere jaren een schoolprioriteit. De onderwijzers zijn intussen vertrouwd met de inhoud van het leerplan, maar slagen er onvoldoende in om de krachtlijnen in praktijk te brengen. Ze laten heel wat kansen liggen om de werkelijkheid vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. In een aantal klassen gaat er te weinig onderwijstijd naar deze leergebieden. De onderwijzers van de onderbouw werkten zelf thema's uit die gestoeld zijn op het leerplan. In de bovenbouw zijn de onderwijzers zeer recent overgeschakeld op een onderwijsleerpakket met een domeinspecifieke aanpak. Uit de gesprekken met de onderwijzers blijkt dat het niet haalbaar is om alle leerinhouden uit het onderwijsleerpakket aan te bieden. Het team van de lagere afdeling heeft momenteel te weinig zicht op hiaten, overlappingsen en breuklijnen in het onderwijsaanbod. De eigen thema's en educatieve materialen, uitstappen, schoolprojecten en educaties, en actieve werkvormen bevorderen de betrokkenheid van de leerlingen en verhogen de werkelijkheidswaarde van het aanbod. De evaluatie en rapportering focust te sterk op meetbare (en soms irrelevante) kennis waardoor praktische vaardigheden en technische talenten van leerlingen weinig waardering krijgen.

Voor het leergebied wiskunde bereiken de leerlingen wel in voldoende mate de eindtermen. De leerlijnen in het onderwijsleerpakket en enkele schoolafspraken resulteren in een breed en gradueel opgebouwd aanbod voor elk domein en voor de domeinoverschrijdende doelen van het leerplan. De onderwijzers brengen de leerstof meestal geïsoleerd per domein aan en missen kansen om bruggen te slaan met andere leergebieden of de leergebiedoverschrijdende eindtermen informatie- en communicatietechnologie (ICT). De meeste onderwijzers zorgen voor actief wiskundeonderwijs waarbij de leerlingen al doende inzicht kunnen verwerven door te werken met concreet materiaal. Voor sommige leerlingen schakelen de onderwijzers te snel over naar abstract wiskundig denken en rekenen. De mate waarin leerlingen kansen krijgen om zelf oplossingswegen te ontdekken, te vergelijken en er kritisch over te reflecteren, is afhankelijk van de instructiestijl van de klasleerkracht. Aan de hand van diverse toetsen volgen de onderwijzers zeer geregeld de vorderingen van de leerlingen op voor de verschillende wiskundedomeinen. In alle klassen passen de onderwijzers eenzelfde differentiatiesysteem toe om in te spelen op niveauverschillen tussen de leerlingen. De ondersteuning voor rekenzwakke leerlingen bestaat in hoofdzaak uit meer uitleg en begeleiding bij het maken van oefeningen. Om meer leerwinst te boeken, hebben meerdere leerlingen nood aan een doelgericht zorgtraject waarin stapsgewijs gewerkt wordt aan de onderliggende oorzaken van hun moeilijkheden met wiskunde.

In het nascholingsplan beklemtoont het schoolteam het belang van professionalisering en leerbereidheid. Met haar professionaliseringsbeleid stimuleert en ondersteunt de directeur diverse vormen van deskundigheidsbevordering. Om werk te maken van de jaarlijkse schoolprioriteiten organiseert de directeur gezamenlijke vormings- en overlegmomenten, doet ze een beroep op externe deskundigen of richt ze een beperkt aantal werkgroepen op. Daarnaast stimuleert ze de teamleden om intern te hospiteren en nascholingen te volgen in functie van schoolprioriteiten, de eigen klaspraktijk of persoonlijke behoeften. Het schoolteam gaat onvoldoende na of het de visie op professionalisering waarmaakt. Ondanks de ontwikkelingsdynamiek en de nascholingsbereidheid van meerdere teamleden, vertragen een aantal factoren de interne deskundigheidsbevordering en de grondige uitwerking van schoolprioriteiten. Sommige vernieuwingsprocessen verlopen moeizaam. Soms stromen verworven inzichten en goede praktijkvoorbeelden te weinig of laattijdig door naar andere klasgroepen.

Met de evaluatiepraktijk wil het schoolteam het leerproces en de totale persoonlijkheidsontwikkeling ondersteunen. Het schoolteam wil niet alleen kennis, maar alle leerplandoelen én het leerproces evalueren. Met het oog op een positief zelfbeeld wil het schoolteam zelfreflectie bij de leerlingen bevorderen. De kleuter- en de lagere afdeling hebben dit schooljaar belangrijke stappen gezet om deze visie in praktijk te brengen. De kleuteronderwijzers werkten een doelgericht observatiesysteem uit. In de lagere afdeling leidde het nieuwe rapport tot de introductie van alternatieve evaluatievormen waaronder zelfevaluatie door de leerlingen. De beide teams beseffen dat de evaluatiepraktijk nog niet op punt staat. In beide afdelingen is de afstemming op de ontwikkelingsdoelen, eindtermen, leerplandoelen en hun krachtlijnen voor verbetering vatbaar. Er is in beide afdelingen een groeimarge om de evolutie van de leerlingen overzichtelijk in kaart te brengen. In de lagere afdeling ligt nog steeds een klemtoon op de cognitieve ontwikkeling en de evaluatie van het eindproduct. Meerdere attitudes, vaardigheden, talenten en het leerproces worden momenteel onderbelicht. In verhouding gaat er veel onderwijstijd naar toetsafnames en naar het gericht inoefenen in functie van een toets. Dat verhoogt de prestatiedruk en leidt mogelijk tot een vertekend beeld van de capaciteiten van een leerling.

De hardwerkende directeur kiest voor een open en participatief beleid waarbij de teamleden veel inspraak krijgen en beslissingen meestal samen worden genomen. Door interne werkgroepen of kernteams meer verantwoordelijkheden te geven, kan het schoolteam evolueren naar een meer gedeeld leiderschap. Onder impuls van de directeur maakt het schoolteam in toenemende mate werk van visieontwikkeling en onderwijskundige vernieuwingen. Jaarlijks staan er heel wat schoolprioriteiten op de agenda. Daarmee wil het schoolteam een antwoord bieden op schoolinterne noden, aanbevelingen van externen en verwachtingen van de overheid en de koepel. Een haalbare en gefaseerde planning met duidelijk afgebakende prioriteiten op korte en lange termijn dringt zich op om opgestarte verbeterings- of vernieuwingsacties ten gronde uit te werken en af te ronden. Het is een opdracht voor het hele team om mensen en (onderwijs)tijd efficiënter te benutten. Tevredenheidsonderzoeken, leerlingenresultaten en bevindingen van externen bieden het schoolteam een spiegel van de onderwijskwaliteit. Een grondigere analyse van diverse evaluatiegegevens biedt mogelijkheden om knelpunten te ontdekken en de schoolwerking doeltreffender te optimaliseren.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving wijst uit dat er een aantal tekorten zijn op het vlak van de sanitaire installaties. Tevens is een herkeuring van de elektrische installatie vereist. Daarom formuleert het inspectieteam voor deze erkenningsvoorwaarde een gunstig advies beperkt in de tijd.

Het onderzoek naar de overige erkenningsvoorwaarden en de geselecteerde aspecten van de regelgeving toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

Na deliberatie plant het inspectieteam geen opvolgingscontrole voor de tekorten voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek in de lagere afdeling. In de school is de nodige beleidskracht en dynamiek aanwezig om zelfstandig de vereiste bijstellingen te doen. Daarom sluit het inspectieteam deze doorlichting af met een gunstig advies voor het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen en de overige erkenningsvoorwaarden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wetenschappen en techniek
- mens en maatschappij

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- wetenschappen en techniek
- mens en maatschappij

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied mens en maatschappij in voldoende mate na. De thema's sluiten aan bij de leef- en beleavingswereld van de kleuters en zorgen voor samenhang met andere leergebieden. Het rijke activiteiten aanbod komt tegemoet aan de natuurlijke exploratiedrang van de kleuters. De doelgerichte hoekenverrijking, de uitstappen in de schoolomgeving en de inschakeling van experts verrijken het aanbod en maken het levensecht en werkelijkheidsnabij.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied mens en maatschappij in voldoende mate na. Het onderwijsaanbod vertoont voldoende verticale samenhang en draagt bij tot een brede en harmonische ontwikkeling. De activiteiten komen tegemoet aan de natuurlijke exploratie- en experimenteerdrang van de kleuters en bieden kansen om op een eenvoudig niveau technische systemen en processen en natuurlijke verschijnselen te onderzoeken.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. Het onderwijsaanbod is aantrekkelijk en zorgt ervoor dat de kleuters op een speelse wijze wiskundige inzichten ontwikkelen. De verschillende domeinen van het leergebied komen vrij evenwichtig en gevarieerd aan bod. Gerichte observaties dragen bij tot een degelijke beeldvorming.

3.1.1.4 Kleuteronderwijs: mens en maatschappij, wetenschappen en techniek, en wiskundige initiatie

Curriculum	De kleuteronderwijzers hanteren een koepelgebonden bronnenboek als
Onderwijsaanbod	referentiekader om het leer- en ervaringsaanbod af te bakenen en te bewaken.
<i>Referentiekader</i>	Voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek stemmen ze het
<i>Planning</i>	onderwijsaanbod consequent af op het leerplan. Deze leergebieden waren de
<i>Evenwichtig en volledig</i>	afgelopen jaren een schoolprioriteit. De pedagogische begeleidingsdienst
<i>Samenhang</i>	begeleidde het traject en maakte het schoolteam vertrouwd met de
<i>Brede harmonische vorming</i>	krachtlijnen en de inhoud van het leerplan. Voor wiskundige initiatie is het
<i>Actief leren</i>	leerplan minder richtinggevend.

De planningsdocumenten zijn degelijk uitgewerkt en staan garant voor een doordacht en rijk onderwijsaanbod. Het activiteiten aanbod bevordert de brede en harmonische ontwikkeling van de kleuters met ruime aandacht voor het leren als een actief en constructief proces. De thematische werking leidt tot natuurlijke samenhang tussen de leergebieden en zorgt ervoor dat een belangstellingscentrum vanuit verschillende invalshoeken wordt benaderd. De gekozen belangstellingscentra spelen in op de leef- en beleavingswereld van de kleuters. De wijze waarop de kleuteronderwijzers de oudere kleuters actief betrekken in de keuze van een aantal belangstellingscentra, is een voorbeeld van goede praktijk.

Voor de uitwerking van de belangstellingscentra maakten de kleuteronderwijzers duidelijke afspraken. Het weekschema omvat een overzicht van het volledige activiteiten aanbod waarbij ze voor elke activiteit een koppeling met de ervarings situaties maken. De meeste kleuteronderwijzers plaatsen bij de uitwerking van een belangstellingscentrum een beperkt aantal dominante doelen in de focus. Meestal weerhouden ze doelen uit de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek. Dominante doelen voor wiskundige initiatie komen in verhouding minder aanbod. Voor de doelenselectie bij de afzonderlijke activiteiten maken ze gebruik van de ontwikkelingslijnen uit het koepelgebonden bronnenboek. De keuze van de doelen gebeurt doordacht.

In de planningsfase gaat er eveneens gerichte aandacht naar de verrijking van de speelleerhoeken. Bij de uitwerking van een belangstellingscentrum bieden de kleuteronderwijzers nieuwe materialen aan, verrijken ze de bestaande speelleerhoeken of richten ze nieuwe hoeken in waardoor het belangstellingscentrum een levensechte invulling krijgt. Het rijke aanbod stimuleert de kleuters om te experimenteren en te beleven en wakkert de creativiteit en ondernemingszin aan.

De analyse van de planningsdocumenten en de werkjes van de kleuters tonen aan dat het onderwijsaanbod voor wiskundige initiatie evenwichtig en breed is samengesteld. De kleuteronderwijzers integreren wiskundige initiatie in de dagelijkse activiteiten en klasrituelen. Daarnaast organiseren de meeste kleuteronderwijzers geregeld activiteiten waarbij wiskundige doelen vooropstaan. Ze beschouwen handelen als een belangrijke voorwaarde om wiskundige inzichten op te bouwen. De kleuters krijgen veel kansen om binnen speelse contexten ervaringen op te doen rond tellen, ordenen, vergelijken, meten, tijd, ruimte ... en om wiskundige handelingen te verwoorden. De winkelhoek is gradueel opgebouwd en reikt bijkomende mogelijkheden om wiskundig actief te zijn en competenties voor dit leergebied te ontwikkelen.

Ook voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek krijgen de kleuters volop kansen om inzichten, vaardigheden en attitudes binnen de verschillende domeinen te ontwikkelen. Activiteiten rond milieu,- verkeers- en gezondheidseducatie zitten in het aanbod en dragen bij tot de weerbaarheid van de kleuter. De kleuteronderwijzers benutten hiervoor de onmiddellijke schoolomgeving. Levenschte ervaringen zorgen ervoor dat de kleuters de omgeving leren kennen en geleidelijk aan hun wereldbeeld verruimen. Maatschappelijk georiënteerde projecten op schoolniveau worden kwaliteitsvol op niveau van de kleuter uitgewerkt en zijn op een natuurlijke wijze ingebed in het klasterthema. Voor het domein techniek voorzien de meeste kleuteronderwijzers op geregelde tijdstippen activiteiten waarbij de kleuters kansen krijgen om op hun niveau eenvoudige technische systemen en processen waar te nemen, te onderzoeken en te begrijpen.

De kleuteronderwijzers legden heel wat afspraken vast om de verticale samenhang van leerinhouden te stroomlijnen en om de praktische realisatie van goed kleuteronderwijs gelijkgericht na te streven. Ze werkten voor meerdere speelleerhoeken fiches uit en baseerden zich voor de doelenselectie op de ontwikkelingslijnen uit het koepelgebonden bronnenboek. Tevens maakten ze afspraken over de bijhorende materialen in de speelleerhoeken. In samenspraak met de onderwijzer van het eerste leerjaar ontwikkelden de kleuteronderwijzers leerlijnen voor de tijds- en ruimtekaders. Ze baseerden zich hiervoor op het leerplan. Het dagelijks gebruik van de tijds-kaders zorgt ervoor dat de kleuters inzicht verwerven in de tijd.

Voor de wiskundige begripsvorming zijn er geen formele afspraken om de begrippen systematisch en gradueel opgebouwd aan bod te laten komen. Dit komt eveneens tot uiting in de criteria die de kleuteronderwijzers voor de observatie- en evaluatiepraktijk hanteren.

Het team van de kleuterafdeling investeert sterk in de ontwikkeling van de leer- en werkhouding en de zelfsturing van de kleuter. Het veelvuldig gebruik van functionele stappenplannen doorheen de hele kleuterafdeling springt in het oog. Bij de jongste kleuters ondersteunen de stappenplannen vooral de zelfredzaamheid. Naarmate de kleuters ouder worden, stimuleren de kleuteronderwijzers hen om zelfstandig binnen diverse contexten opdrachten uit te voeren. Vanaf de tweede kleuterklas leren de kleuters binnen een afgebakende periode opdrachten uit te voeren. 'Handelen binnen speelse contexten' is hierbij het uitgangspunt. De oudste kleuters werken met eenvoudige contracten. Tijdens de bijgewoonde observatiemomenten legden de kleuters een grote zelfstandigheid en zelfsturing aan de dag.

De kleuteronderwijzers slagen erin om het zelfontdekkend leren te bevorderen met een werkelijkheidsgerichte aanpak, motiverende opdrachten en een kindgerichte en stimulerende begeleidingsstijl.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Alle klassen zijn uitnodigend en overzichtelijk ingericht. Elke speelleerhoek heeft zijn specifieke inrichting en uitrusting. De verrijking van de hoeken in relatie tot het belangstellingscentrum zet kleuters aan om nieuwe ontdekkingen te doen en om echte interactie en spel tussen kleuters te bevorderen. In meerdere kleuterklassen zijn er zelfgemaakte educatieve spellen of spelmaterialen die de kleuters stimuleren om wiskundige kennis en vaardigheden te verwerven.

De kleuteronderwijzers hebben de gewoonte om de boeken in de boekenhoek te laten aansluiten bij het behandelde thema. Hierdoor komen de kleuters voortdurend in contact met nieuwe prentenboeken of informatieve boeken.

De kleuteronderwijzers werkten een puzzelsysteem met bijhorende brevetten uit. Ze hebben de mogelijkheid nog niet overwogen om op een uniforme manier gradatie in andere speelleermaterialen aan te brengen.

De pictografische voorstelling van de kalenders en de speelleerhoeken vertonen een duidelijke gradatie. De kleuteronderwijzers maken functioneel gebruik van de kaders om de tijd te structureren en om tijdsbegrippen bij te brengen. Tijdens de bijgewoonde onthaalmomenten namen oudere kleuters spontaan het voortouw bij het gebruik van de kalenders.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Doelgericht observeren staat dit schooljaar centraal in de kleuterafdeling. De kleuteronderwijzers vinden het belangrijk om breed te observeren en te evalueren. Daarom besteden ze aandacht aan de verschillende ontwikkelingsdomeinen van de kleuter. Ze beschouwen gerichte observatie als de belangrijkste stap in het evaluatieproces.

De kleuteronderwijzers werkten recent een eigen observatiesysteem uit dat ze allen consequent hanteren. De leerlijnen uit het koepelgebonden bronnenboek vormden een concreet richtsnoer voor de opbouw van de observatiecriteria. Er is nog een groeimarge om de continuïteit en gradatie in het observatiesysteem te optimaliseren. De registratie van de bevindingen in het kindvolgsysteem is niet echt overzichtelijk. De kleuteronderwijzers noteren observatiegegevens rond wiskundige initiatie, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek onder één rubriek en brengen de bevindingen van de verschillende observatieperiodes samen in één sjabloon.

De kleuteronderwijzers hebben niet de gewoonte om de planning, het aanbod en de observatie op elkaar af te stemmen door gericht te observeren in aansluiting bij de dominante doelen en begrippen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Als voorbereiding op het pre-multidisciplinair overleg (pre-MDO) rapporteren de kleuteronderwijzers tweemaal per jaar over het welbevinden, de betrokkenheid en de verschillende ontwikkelingsdomeinen van de kleuter. De observatiegegevens zorgen voor een vrij breed beeld van de totale ontwikkeling van de kleuter, maar geven onvoldoende aanleiding tot gestructureerde en trajectmatige ondersteuning.

Bij de oudste kleuters worden ondersteuningsmomenten binnen de tweedelijnszorg soms ingevuld met activiteiten als voorbereiding op de schoolrijpheidstoets of als remediëring van inhoud uit deze toets. De tweedelijnszorg verloopt weinig planmatig en steunt niet op een concrete zorgvraag en een gefaseerd begeleidingsplan. Er is een kloof tussen momentane zorginterventies in de school en de externe hulpverlening.

De kleuteronderwijzers verklaren dat ze geregeld zorginterventies uitvoeren om kleuters met specifieke wiskundige noden te ondersteunen. Deze interventies zijn echter niet traceerbaar. Uit de gesprekken blijkt dat deze interventies kort op de bal spelen. Er ligt een weg open wat betreft doelgerichte klasinterne differentiatie in het onderwijsaanbod in combinatie met preventieve en remediërende ondersteuningsmaatregelen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

Het begeleidingstraject onder leiding van de pedagogische begeleidingsdienst heeft zijn vruchten afgeworpen. De kleuteronderwijzers zijn vertrouwd met de leerplandoelen en slagen erin om de krachtlijnen van goed wereldoriënterend onderwijs in hun onderwijspraktijk te integreren.

3.1.1.5 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor mens en maatschappij in onvoldoende mate. Het onderwijsaanbod biedt onvoldoende garanties dat de domeinen evenwichtig en volledig worden nagestreefd. In de bovenbouw is de horizontale samenhang tussen de domeinen en met andere leergebieden beperkt. Het team heeft momenteel onvoldoende zicht op de continuïteit en gradatie van het aanbod doorheen de lagere afdeling. De evaluatiepraktijk is te weinig valide en betrouwbaar om gefundeerde uitspraken te doen over het bereiken van de eindtermen.

3.1.1.6 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wetenschappen en techniek in onvoldoende mate. Het onderwijsaanbod sluit onvoldoende aan bij de uitgangspunten van de eindtermen en mist graduele opbouw. Er gaat weinig aandacht naar de kerncomponenten van techniek, in het bijzonder naar het werken volgens een technisch denkproces. De evaluatiepraktijk richt zich vooral op kennis en veel minder op specifieke vaardigheden en competenties.

3.1.1.7 Lager onderwijs: mens en maatschappij en wetenschappen en techniek

Curriculum	De leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek waren de afgelopen jaren een schoolprioriteit. Er werd tijdens
Onderwijsaanbod	personeelsvergaderingen en studiedagen heel wat tijd aan deze leergebieden
<i>Referentiekader</i>	besteed. De onderwijzers zijn vertrouwd met de inhoud van het leerplan en de
<i>Planning</i>	krachtlijnen van wereldoriënterend onderwijs, maar de vertaling van de
<i>Evenwichtig en volledig</i>	opgedane inzichten naar de klaspraktijk verloopt moeizaam. In een aantal
<i>Samenhang</i>	klassen zijn er onvoldoende garanties dat de domeinen evenwichtig en volledig
<i>Brede harmonische vorming</i>	worden nagestreefd en dat de leerplandoelen worden bereikt. De onderwijzers
<i>Actief leren</i>	hebben op het ogenblik van de doorlichting onvoldoende zicht op mogelijke
	hiaten, overlappingen en breuklijnen in het onderwijsaanbod doorheen de
	lagere afdeling.

De onderwijzers opteerden ervoor om thema's zelf uit te werken. Dit proces leverde niet in alle klasgroepen het verwachte resultaat op. Uiteindelijk besliste de directeur recent om in de bovenbouw opnieuw een onderwijsleerpakket in te voeren. Uit het leerlingenwerk en de gesprekken blijkt dat de onderwijzers in de bovenbouw de leerinhouden overwegend vanuit één invalshoek benaderen. Ze werken lange tijd aan leerstofinhouden met een uitgesproken geografisch, historisch, biologisch ... karakter. Deze aanpak strookt niet met de visie van het leerplan. In de onderbouw werkten de onderwijzers thema's vanuit meerdere invalshoeken uit en leggen ze verbanden met andere leergebieden. Er is echter enige waakzaamheid nodig om de lessen voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek niet te verengen tot activiteiten waarbij het accent ligt op leerplandoelen uit het leergebied Nederlands.

De domeinen tijd en ruimte krijgen een overwegend cursorische invulling. Meerdere onderwijzers verliezen uit het oog dat alle dimensies ook een tijd- en ruimtefacet hebben. Vanaf het derde leerjaar besteden alle onderwijzers aandacht aan actualiteit. Vooral de media-actualiteit is het uitgangspunt. Voorlopig worden onderwerpen die gedurende een bepaalde periode sterk in de belangstelling staan niet aangegrepen als aanknopingspunt voor wereldoriënterend onderwijs met een bredere inbedding voor allerhande educaties.

Voor techniek is het aanbod ontoereikend en te weinig doelgericht om het technisch bewustzijn bij de leerlingen te ontwikkelen. De leerlingen krijgen te weinig kansen om elementaire technische principes te begrijpen en om eenvoudige technische handelingen uit te voeren. Uit de gesprekken blijkt dat meerdere onderwijzers over onvoldoende expertise beschikken om een kwaliteitsvolle invulling te geven aan dit domein. Enkel compenseren met specifieke initiatieven, zoals een workshop in een secundaire school of een techniekopdracht tijdens een meerdaagse uitstap.

Schoolprojecten bieden mogelijkheden voor vredeseducatie, mondiale vorming, interculturele opvoeding, weerbaarheidstraining ... De onderwijzers anticiperen op het aanbod vanuit de parochie of de stad Aarschot en integreren op een natuurlijke wijze doelen uit verschillende bestaansdimensies en leergebiedoverschrijdende eindtermen in het onderwijsaanbod.

De werkgroep verkeer lanceert geregeld initiatieven waarbij de aandacht naar verkeers- en mobiliteitseducatie gaat. De leerlingen krijgen de mogelijkheid om vaardigheden in de onmiddellijke schoolomgeving toe te passen en in te oefenen. De oudere leerlingen maken voor schooluitstappen gebruik van de fiets. Voor de praktische toepassingen doet de school geregeld een beroep op de expertise van externen. Daarnaast voorzien de meeste onderwijzers doorheen het jaar een aantal verkeerslessen, al dan niet ingebed in een thema. Recent ontwikkelde de werkgroep een leerlijn waarbij vaardigheden als voetganger en fietser in het verkeer centraal staan. Deze leerlijn start bij de jongste kleuters en wordt gradueel opgebouwd doorheen de hele basisschool. Het schoolteam heeft de leerlijn echter niet afgetoetst aan de vooropgestelde doelen van het leerplan.

Alle onderwijzers werken de meerdaagse extra-murosactiviteiten grondig uit en streven daarbij een geïntegreerde benadering van de leerplandoelen van de verschillende domeinen na. Aanvullend vinden er een aantal eendaagse extra-murosactiviteiten plaats. Voor de terugkerende wandelingen in de schoolomgeving bij de wisseling van de seizoenen is geen duidelijke opbouw in het onderwijsaanbod voorzien. Tijdens deze uitstappen staat de natuurbeleving in functie van genieten voorop en krijgt 'leren van en over de natuur' heel beperkt aandacht.

Het intensief traject rond wereldoriëntatie zorgde voor de implementatie van een aantal didactische principes van het leerplan. Sommige onderwijzers gaan gericht op zoek naar situaties die werkelijkheidsnabij zijn en benutten de mogelijkheden om actief, interactief en constructief te leren. Ze zetten uitdagende leeromgevingen op en creëren kansen zodat leerlingen van en met elkaar leren.

Onderwijsorganisatie

Onderwijstijd

Meerdere onderwijzers opteren voor een minimale besteding van de onderwijstijd aan deze leergebieden. In enkele klasgroepen voorzien de onderwijzers structureel te weinig onderwijstijd. Bovendien blijkt uit de planningsdocumenten dat in meerdere leerjaren de voorziene onderwijstijd geregeld wegvalt of vervangen wordt door andere lessen. Enkele onderwijzers voorzien een bijkomend aanbod in hoeken-, contract- of zelfstandig werk, maar dit aanbod is ontoereikend om bij alle leerlingen de noodzakelijke doelen na te streven.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

Met uitzondering van het omgevingsboek zijn in de school de nodige materialen en instrumenten aanwezig om het leerplan toe te passen. Het team van de lagere afdeling maakte op basis van het leerplan duidelijke afspraken over de inhoud en aanwezigheid van tijd- en ruimtecadres. Deze cadres zijn degelijk en verzorgd uitgewerkt en weerspiegelen een graduele opbouw van in de kleuterafdeling. De onderwijzers hebben niet de gewoonte om deze cadres dynamisch te gebruiken. Hierdoor gaan -onder meer naar aanleiding van leerwandelingen in de schoolomgeving- kansen verloren om het historisch besef en het ruimtelijk inzicht bij de leerlingen te verruimen.

De meeste onderwijzers integreren doelgericht multimedia in het onderwijsleerproces. Het gebruik van het digitale schoolbord verlevendigt het onderwijs en maakt het levensecht. Moderne mediavormen bevorderen de actieve deelname van leerlingen aan het onderwijsleerproces. De onderwijzers stimuleren de leerlingen om niet alleen via geschreven maar ook via digitaal bronmateriaal informatie op te zoeken en te verwerken.

Bij de jongste leerlingen bieden de onderwijzers zelfgemaakte educatieve (spel)materialen aan. Ze zorgen voor een hoge betrokkenheid en verlagen de drempel tussen beide onderwijsniveaus aanzienlijk.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Gericht op bijsturing

Enkele algemene schoolafspraken sturen de evaluatie- en rapporteringspraktijk aan. Voor de evaluatie van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek verwijst de school in haar visie in de eerste plaats naar productevaluatie.

De evaluatiepraktijk in de onderbouw krijgt invulling op basis van zelfontwikkelde toetsen. In de bovenbouw zijn de toetsen van het onderwijsleerpakket richtinggevend.

De voorgelegde evaluatiegegevens zijn onvoldoende valide en betrouwbaar om een uitspraak te doen over het bereiken van de leerplandoelen en eindtermen. Het is geen reflex om de evaluatiepraktijk af te stemmen op de vooropgestelde leerplandoelen. In een aantal gevallen zijn de voorgelegde evaluatiegegevens niet representatief voor de inhoud van het leerplan.

In haar visie expliciteert de school dat het essentieel is om terug te kijken op de weg waarlangs het product bereikt werd. Uit de gesprekken en de voorgelegde evaluatiegegevens blijkt dat meerdere onderwijzers zoekende zijn om procesevaluatie én de evaluatie van vaardigheden en attitudes een plaats te geven binnen de huidige evaluatiepraktijk. In de bovenbouw is er een eerste aanzet om met de openboekvragen een aantal vaardigheden, weliswaar schriftelijk, te evalueren.

De onderwijzers gebruiken de leerinhouden van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek om aspecten van leren leren te bespreken en in te oefenen. In de bovenbouw krijgen de leerlingen de studiewijzers van het onderwijsleerpakket aangereikt. Voorafgaand aan de thematoets kunnen leerlingen oefentoetsen maken en vinden tussentoetsen plaats. De inhoud van deze toetsen leunt zeer sterk aan bij de uiteindelijke toets.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

De onderwijzers rapporteren met één cijfer voor 'wereldoriëntatie'. Deze rapportering is summier en biedt ouders beperkte informatie omtrent het leerproces dat hun kind doormaakt. In tegenstelling tot een aantal andere rapportonderdelen overwoog het team van de lagere afdeling niet de mogelijkheid om naast kwantitatieve gegevens ook aandacht te hebben voor kwalitatieve gegevens op basis van observatie, werkstukken ... waarbij de evolutie van de leerling sterker naar voor komt.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

In de school heerst een veilig leef- en leerklimaat. In een aantal klassen bieden coöperatieve werkvormen geregeld bijkomende kansen om aan de overkoepelende doelen van het leerplan en aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen te werken.

In het leerlingendossier is er ruimte voor observatie- en evaluatiegegevens, eventuele talenten en interesses in verband met 'wereldoriëntatie'. Binnen de brede basiszorg is het echter geen gewoonte om differentiatie in te bouwen vanuit de talenten, de eigen vragen, interesses en mogelijkheden van de leerlingen.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

*Nascholingen
Interne expertise*

Goede praktijkvoorbeelden waarbij leerlingen maximale kansen krijgen om samen de wereld te exploreren, waar te nemen, te registreren, actief op zoek te gaan naar informatie, deze te structureren en te verwerken ... krijgen onvoldoende de kans om door te stromen naar andere klassen.

In het kader van een schoolprioriteit heeft een kernteam voor wereldoriëntatie vorig schooljaar nascholing gevolgd in verband met de krachtlijnen van STEM (science, technology, engineering, mathematics). Deze principes zijn op het ogenblik van de doorlichting nog niet besproken met de overige teamleden.

3.1.1.8 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De onderwijzers zorgen voor een breed en gradueel opgebouwd aanbod voor de verschillende domeinen van dit leergebied. De evaluatie- en rapporteringspraktijk leidt tot een adequate beeldvorming over de ontwikkeling van diverse wiskundige competenties. Met het meersporenbeleid voorziet het team van de lagere afdeling mogelijkheden om te differentiëren en te remediëren.

Curriculum	Een onderwijsleerpakket fungeert als richtinggevend referentiekader voor de
Onderwijsaanbod	planning en invulling van het onderwijsaanbod voor wiskunde. De meeste
<i>Referentiekader</i>	onderwijzers vertrouwen erop dat dit leerpakket voldoende garanties biedt om
<i>Planning</i>	tegemoet te komen aan de verwachtingen van de eindtermen en het leerplan.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	Sommigen gingen (recent) voor hun leerjaar de overeenstemming met het
<i>Samenhang</i>	leerplan na in functie van eventuele bijstellingen in hun aanbod.
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	
	Om een breed en samenhangend aanbod te verzekeren, volgen de onderwijzers grotendeels de handleiding bij het onderwijsleerpakket. Ze behandelen nagenoeg alle leerstofonderdelen. Voor een aantal onderdelen voorzien ze een meer geleidelijke opbouw of bijkomende oefenkansen met aanvullend materiaal. In onderling overleg voerden ze enkele verschuivingen in het wiskundeaanbod door waardoor de volledigheid van het aanbod niet in het gedrang komt. Uit het leerlingenwerk en de gesprekken blijkt dat er voldoende aandacht gaat naar de verschillende domeinen en de domeinoverschrijdende doelen uit het leerplan. In de meeste leerjaren ligt er een klemtoon op bewerkingen en getallenkennis, terwijl meetkunde minder frequent aan bod komt.
	Voor de verticale samenhang verwijzen de onderwijzers naar de gradueel opgebouwde leerlijnen in het onderwijsleerpakket. Daarnaast dragen enkele afspraken op schoolniveau in verband met kommagetallen, hoofdrekenen en referentiematen bij tot continuïteit of gradatie.
	De horizontale samenhang is beperkt. Het aanbod bestaat doorgaans uit domeinspecifieke lessen waarin bepaalde leerstofonderdelen veeleer geïsoleerd worden aangebracht en ingeoefend. De onderwijzers leggen weinig intentioneel verbanden tussen wiskunde en andere leergebieden.
	De meeste onderwijzers zorgen voor actief wiskundeonderwijs waarbij leerlingen wiskundige inzichten verwerven door te handelen met concrete materialen. Soms schakelen de onderwijzers nog te snel over naar het abstract oplossen van wiskundige probleemsituaties. Sommige leerlingen hebben nood aan meer impulsen tot verwoorden, schematiseren en het noteren van tussenstappen als overgang van concreet handelen naar abstract denken en rekenen.

Tijdens de bijgewoonde lessen confronteerden de onderwijzers hun leerlingen met wiskundige problemen die ingebed zijn in een betekenisvolle context. De verschillen in instructiestijl weerspiegelen zich in de stimulansen die leerlingen krijgen om zelf efficiënte zoek- en oplossingsstrategieën te ontwikkelen. Sommige onderwijzers nodigen leerlingen vanuit een functionele vraagstelling uit om zelf problemen te analyseren, wiskundige principes en oplossingsmethoden te ontdekken, uit te wisselen en te vergelijken. Anderen sturen het leerproces sterk aan. Ze suggereren de oplossingswijze door hun vraagstelling of bieden leerlingen weinig gelegenheid om zelf verschillende oplossingswijzen te zoeken en er samen kritisch over te reflecteren.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

Uit een analyse van de planningsdocumenten blijkt dat de meeste onderwijzers voldoende onderwijstijd voor wiskunde uittrekken in vergelijking met de suggesties van de koepel. In elk leerjaar vullen ze de lestijden voor dit leergebied aan met extra inoefenkansen tijdens structureel voorziene momenten voor hoeken-, contract- of zelfstandig werk. Het stemt tot nadenken dat de ruime tijdsinvestering voor wiskunde bij een aantal klasgroepen niet tot een hogere leerwinst leidt.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Er zijn voldoende leermiddelen en didactische materialen aanwezig om de leerplandoelen na te streven. Meerdere onderwijzers vullen het onderwijsleerpakket aan met zelfgemaakt spel- en oefenmateriaal of met oefeningen uit andere leerpakketten.

In elke klas maakt een heuristiek ter ondersteuning van het probleemoplossingsproces deel uit van het klasbeeld. Tevens hangen in alle klassen wandplaten in verband met de kernleerstof van wiskunde. Voor een aantal aspecten is de graduele opbouw tussen de leerjaren duidelijk zichtbaar. Tijdens de bijgewoonde lessen verwezen de onderwijzers weinig naar deze visuele ondersteuning. De mogelijkheden tot functionele aanwending boeten bovendien aan kracht in doordat de leesbaarheid van sommige wandplaten beperkt is.

Infrastructuur

Elk klaslokaal is uitgerust met een digitaal bord en enkele computers. Daarnaast beschikt de school over een computerlokaal. De schooleigen leerlijn voor ICT focust vooral op een aantal technische vaardigheden en minder op de leergebiedoverschrijdende eindtermen. Dat verklaart deels waarom meerdere onderwijzers zelden met ondersteuning van ICT werken aan het inslijpen, verwerven of remediëren van wiskundige inzichten en vaardigheden.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Op schoolniveau is er een vrij evenwichtige evaluatie voor de verschillende domeinen van het leerplan. De evaluatie van domeinoverschrijdende probleemoplossende vaardigheden is geïntegreerd in de verschillende domeinspecifieke toetsen. De onderwijzers baseren zich op de toetsen van het onderwijsleerpakket, waar ze flexibel mee omspringen. Om diverse redenen passen de meesten deze toetsen aan, maken ze gebruik van materiaal uit andere onderwijsleerpakketten of voorzien ze zelfgemaakte toetsen. Daarbij fungeert het leerplan weinig als referentiekader. Recent stelden enkele onderwijzers vast dat een aantal toetsen verder gaan dan de verwachtingen van het leerplan.

Om zicht te krijgen op de evolutie van een leerling voor wiskunde maakt het team van de lagere afdeling gebruik van een genormeerd leerlingvolgsysteem. In het kader van kwaliteitszorg nemen twee leerjaren deel aan externe (eind)toetsen van de koepel.

De onderwijzers spenderen veel waardevolle onderwijstijd aan de grote hoeveelheid toetsen in het kader van dagelijks werk, tussentijdse en summatieve toetsen. Vanaf de tweede graad krijgen leerlingen stimulansen om thuis de toetsen voor te bereiden aan de hand van oefenbladen of toetswijzers met oefeningen die sterk gelijken op de toetsopgaven. Door deze intensieve en gerichte inoefening van de toetsen is het risico reëel dat de resultaten een te positief beeld schetsen van het inzicht of de vaardigheden van een leerling.

Differentiatie op het vlak van evaluatie heeft tot nog toe weinig ingang gevonden. Sommige leerlingen mogen in het kader van redelijke aanpassingen hulpmiddelen inzetten tijdens evaluatiemomenten. Door het ontbreken van een schoolafpraak zijn er interindividuele verschillen in de mate waarin de onderwijzers foutenanalyses maken en reflecteren over mogelijke oorzaken van fouten met het oog op doelgerichte remediëring.

Rapporteringspraktijk
*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

Op het rapport worden de prestaties per wiskundedomein herleid tot een cijfer op tien, zodat elk domein hetzelfde gewicht krijgt. De onderwijzer geeft tevens een kwalitatieve beoordeling van de inzet. De leerling krijgt de kans om op het rapport aan te geven in welke mate hij het leergebied waardeert.

In functie van de leer- en loopbaanbegeleiding is er in de leerlingendossiers, de overgangsgesprekken, de oudercontacten en de BaSO-fiche systematisch aandacht voor wiskundeprestaties.

**Begeleiding
Leerbegeleiding**
*Beeldvorming
Zorg*

Overgangsgesprekken, evaluatiegegevens, (pre-)MDO, gesprekken met ouders, en bevindingen van externe deskundigen dragen bij tot een brede beeldvorming. Relevante informatie zit verspreid over een digitaal en een papieren leerlingendossier. In functie van het pre-MDO vullen de onderwijzers tweemaal per jaar het digitale leerlingendossier aan met de resultaten van het leerlingvolgsysteem en met positieve en eventueel negatieve bevindingen uit de klaspraktijk. Ondanks het houvast dat het digitale leerlingendossier biedt voor handelingsgericht werken, bevatten de meeste dossiers voor wiskunde weinig concrete informatie over de hulpvraag, de ondernomen zorgacties en de effecten ervan.

De klasleerkrachten nemen hun rol als verantwoordelijke voor de brede basiszorg op. Door het meersporenbeleid is differentiatie structureel ingebed voor wiskunde. De meeste onderwijzers zorgen voor differentiatie in instructie, opdrachten, materiaal, begeleiding en verwerking bij drie niveaugroepen. Leerlingen schatten per lesonderwerp zelf in tot welke groep ze behoren. Sommige onderwijzers benutten de mogelijkheden van zelfstandige werkvormen, zoals hoeken- of contractwerk, om te differentiëren en zwakke leerlingen gericht te remediëren.

Voor differentiatie en remediëring maken de onderwijzers onder meer gebruik van de mogelijkheden die het onderwijsleerpakket daartoe biedt. Rekenzwakke leerlingen mogen compenserende hulpmiddelen gebruiken. Het team voorziet bijkomende materialen voor rekensterke leerlingen.

Structureel biedt de zorgcoördinator in de eerste graad een aantal uren klasinterne ondersteuning. In het vierde leerjaar kan de klasleerkracht een dag per week rekenen op een co-teacher. Voor wiskunde werken de zorgcoördinator en de co-teacher doorgaans op het niveau van de brede basiszorg. Binnen het meersporenbeleid nemen ze meestal de leerlingengroep die extra ondersteuning nodig heeft voor hun rekening. Soms vindt er ook rolwisseling met de klasleerkracht plaats. In de overige leerjaren is er geen additionele leerlingbegeleiding. Klasleerkrachten kunnen de zorgcoördinator consulteren of specifiek materiaal vragen.

In de leerbegeleiding ligt het accent op momentane hulpverlening tijdens het meersporenbeleid. Het niveau van de verhoogde zorg is onvoldoende uitgewerkt op leerlingniveau. Daardoor biedt het team van de lagere afdeling voor een aantal leerlingen geen adequaat antwoord op hun specifieke zorgnoden voor wiskunde. Dat resulteert in een aantal leerlingen die onvoldoende vooruitgang boeken. Het team heeft weinig expertise op het vlak van specifieke orthodidactische methodes of op het vlak van handelingsplanmatige aanpak op individueel of op groepsniveau. Voor een aantal leerlingen zijn meer zorgtrajecten op maat nodig. Het team tracht curriculumdifferentiatie zoveel mogelijk te vermijden. De laatste jaren waren er geen leerlingen met een individueel aangepast curriculum.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Het schoolwerkplan bevat een tekst met afspraken in verband met leerstof wiskunde. Het team van de lagere afdeling maakte deze afspraken een aantal jaren geleden op een personeelsvergadering naar aanleiding van een conferentie van de overheid over peilingsonderzoek. Deze afspraken zijn gestoeld op aanbevelingen uit wetenschappelijk onderzoek. Voor sommige aspecten van het wiskundeonderwijs is het nodig om ze opnieuw onder de aandacht van de teamleden te brengen.

Kwaliteitszorg

Een analyse van de resultaten op het leerlingvolgsysteem en de externe toetsen heeft onder meer geleid tot schoolafspraken over hoofdrekenen. Bepaalde trends in de resultaten voor de verschillende domeinen en de discrepantie tussen de prestaties op de klastoetsen en de gestandaardiseerde toetsen verdienen verdere analyse en opvolging.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De preventieadviseur en de administratieve medewerkster staan in voor de opvolging van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Geregeld voeren zij interne controles uit en gaan zij na of de opmerkingen in het brandpreventieverslag en in de externe keuringsverslagen een oplossing krijgen. Zij ontwikkelen voldoende initiatieven om de veiligheid van het personeel en de leerlingen te waarborgen. De meeste lokalen voldoen aan de geldende normen en regelgeving. Enkel de sanitaire installaties voor het personeel, de bezoekers en de leerlingen van de lagere afdeling voldoen niet. Zo bevinden de toiletten voor mannelijke en vrouwelijke personeelsleden of bezoekers zich in dezelfde ruimte, wat niet toegelaten is. De sanitaire installatie voor de leerlingen van de lagere afdeling is niet conform de hedendaagse normen. Er zijn te weinig toiletten en bovendien zijn ze niet gescheiden voor jongens en meisjes. Tevens ontbreekt een toegankelijk toilet voor personen met een beperking. Er is geen aparte kleedruimte waardoor jongens en meisjes zich samen in de klas omkleeden voor de gymlessen. Tot slot is een herkeuring van de elektrische laagspanningsinstallatie door een erkend organisme vereist. Omwille van deze tekorten krijgt de school een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure voor de definitieve uitsluiting, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja

• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** Het schoolwerkplan bevat een nascholingsplan dat de visie op navorming beschrijft. Daarin geeft het schoolteam aan dat professionalisering, leerbereidheid en openheid voor vernieuwing essentiële waarden zijn. Deze visie krijgt een vertaling in een jaarlijks overzicht van teamgerichte en individuele vormingen. Professionaliseringsinitiatieven kunnen vanuit de teamleden, het schoolbestuur of de scholengemeenschap ontstaan. Teamgerichte professionalisering gebeurt grotendeels in functie van de schoolprioriteiten die het team in het voorafgaande schooljaar in onderling overleg heeft bepaald. Ook individuele vormingen kaderen binnen de schoolprioriteiten of sluiten aan bij individuele behoeften, bij de noden van de klaspraktijk of bij de zorgvraag van een leerling.
- Ondersteuning** De directeur hecht veel belang aan professioneel werken en stimuleert individuele deskundigheidsbevordering. Ze informeert de teamleden over het beschikbare nascholingsaanbod. Soms geven informele gesprekken of functioneringsgesprekken aanleiding tot voorstellen voor gerichte individuele professionalisering. De directeur verwacht dat de teamleden minstens éénmaal per jaar een vorming volgen. Niet alle leerkrachten zijn op de hoogte van deze formeel vastgelegde richtlijn.

Het team ervaart weinig hinderpalen voor de participatie aan externe nascholingsinitiatieven tijdens de schooluren. De directeur voorziet de nodige structuren om leerlingen op te vangen. Ook de orthotheek en de aanwezige naslagwerken faciliteren de deskundigheidsbevordering.

De uitwisseling van informatie en inzichten uit gevolgde individuele nascholingen verloopt vaak informeel. De directeur voorziet nochtans de mogelijkheid om tijdens personeelsvergaderingen opgedane inzichten met elkaar te delen. Uit de verslagen van de personeelsvergaderingen blijkt dat slechts occasioneel gebruik wordt gemaakt van deze vorm van expertise-uitwisseling.

Het schoolteam zet pedagogische studiedagen, personeelsvergaderingen en werkgroepen in toenemende mate in om de interne deskundigheid op pedagogisch-didactisch vlak te bevorderen en om onderwijskundige vernieuwingen voor te bereiden of te implementeren. Toch gaat er tijdens pedagogische studiedagen en personeelsvergaderingen nog heel wat tijd naar praktisch-organisatorische onderwerpen. Bovendien staan de meeste werkgroepen vooral in voor de organisatie van vieringen, acties en het jaarthema. Voor enkele onderwijskundige prioriteiten richt het schoolteam een tijdelijke werkgroep of kernteam op die vooral een rol vervult op het vlak van interne deskundigheidsbevordering.

Voor gezamenlijke nascholingen schakelt het team geregeld externe expertise in om de blik te verruimen of vernieuwingsprocessen te begeleiden. Zo doet de school frequent een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst en andere externe deskundigen of organisaties. Door gezamenlijke vormingsmomenten binnen de scholengemeenschap ontstaan er kansen tot schooloverstijgend leren, intervisie of hospiteren.

Interne expertise-uitwisseling gebeurt vooral via vormen van collegiale consultatie of intervisie. Naar aanleiding van een aanbeveling uit de vorige doorlichting voorziet de directeur structureel meer gelegenheid tot intern overleg of hospiteren. Deze laatste praktijkgerichte werkvorm vindt echter moeilijk ingang. Daardoor krijgen sommige goede praktijkvoorbeelden te weinig navolging bij andere teamleden. Het schoolteam laat gelegenheden onbenut om binnen en tussen de afdelingen van elkaar te leren of om de specifieke deskundigheid of talenten van teamleden doelgericht in te zetten in de klaspraktijk.

Doeltreffendheid De doeltreffendheid van het professionaliseringsbeleid was tot op heden geen voorwerp van interne evaluatie. Het schoolteam gaat niet echt na of het er voldoende in slaagt om de visie en de richtlijnen in verband met navorming in de praktijk om te zetten. De directeur organiseert geen gerichte tevredenheidsbevraging over het professionaliseringsbeleid of over concrete vormingsinitiatieven. Teamleden bespreken tot op zekere hoogte informeel of formeel de kwaliteit en de relevantie van gevolgde professionaliseringsinitiatieven. Uit positieve ervaringen met individuele nascholingen groeien soms schoolprioriteiten of teamgerichte vormingen. De laatste jaren gaat het schoolteam aan het einde van het schooljaar na in welke mate de schoolprioriteiten gerealiseerd zijn. In de rand van deze evaluatie komt occasioneel de kwaliteit van vormingsinitiatieven ter sprake.

De directeur verwacht dat teamleden de verworven inzichten uit individuele vormingen in de mate van het mogelijke implementeren. Ze gaat evenwel de effecten op de klasvloer of in de schoolwerking niet stelselmatig na. Dat gebeurt occasioneel voor afspraken die gemaakt zijn in het kader van gezamenlijke professionalisering.

Ontwikkeling Met het professionaliseringsbeleid beoogt het schoolteam in de eerste plaats de verdere schoolontwikkeling. Bij de keuze van school- en nascholingsprioriteiten speelt het schoolteam in op schoolinterne noden, aanbevelingen van experts en verwachtingen van de koepel of de overheid. De vele prioriteiten illustreren de ontwikkelingsdynamiek van het schoolteam. Tussen de teamleden zijn er evenwel verschillen in nascholingsbereidheid. Ook de vertaling van inzichten uit vormingen naar de klaspraktijk verloopt in verschillende snelheden en met wisselende kwaliteit.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Zeer recent hebben de directeur en de zorgcoördinator de evaluatie- en rapporteringspraktijk beschreven in een tekst. Deze is kort besproken met het team en kreeg een plaats in het schoolwerkplan. Naast een neerslag van de afspraken over evalueren en rapporteren bevat deze tekst een beknopte visie. Ook in het schoolreglement licht het schoolteam aan ouders zijn visie en doelen toe. Het schoolteam beoogt een brede evaluatie op basis van alle leerplandoelen waarbij de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en attitudes vooropstaat. Procesevaluatie in functie van maximale leerwinst vormt daarbij een wezenlijk onderdeel van het leerproces. Met het oog op een positief zelfbeeld, benadrukt het schoolteam het belang van reflectie met en door de leerling. Momenteel zetten de teams van beide afdelingen een aantal stappen om deze krachtlijnen in praktijk te brengen.

Ondersteuning In de kleuterafdeling ligt het accent op observeren. In het kader van een zorgactiepunt werkt het team aan een nieuw observatiesysteem. Momenteel hebben de kleuteronderwijzers per leeftijdsgroep een lijst met observatiecriteria opgesteld voor elk ontwikkelingsdomein uit het koepelgebonden referentiekader. Daarmee brengen de kleuteronderwijzers de ontwikkeling breed in beeld. De leerkracht lichamelijke opvoeding baseert haar observaties op een ander referentiekader. Ze focust op enkele motorische competenties uit het leerplan.

In de lagere afdeling baseren de onderwijzers zich voor Nederlands, wiskunde en Frans vooral op de toetsen van het gehanteerde onderwijsleerpakket. Dat geldt in de bovenbouw ook voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek, terwijl de onderwijzers in de onderbouw voor deze leergebieden zelf toetsen samenstellen. Conform een richtlijn van de directeur gaan de onderwijzers kritisch om met de toetsen uit het onderwijsleerpakket. Ze passen de methodegebonden toetsen vaak aan of voorzien aanvullend zelfgemaakte toetsen. Daarbij halen ze soms inspiratie uit andere leerpakketten of uit gestandaardiseerde toetsen. Zowel de methodegebonden toetsen als de eigen toetsen bestaan in hoofdzaak uit vormen van harde evaluatie.

Bij de recente invoering van het nieuwe rapport introduceerde het team van de lagere afdeling meer alternatieve of zachte evaluatievormen met het oog op de beoordeling van minder meetbare vaardigheden en attitudes. De onderwijzers én de leerlingen beoordelen sociale vaardigheden en werkhouding aan de hand van vastgelegde criteria. Voor Nederlands ontwikkelden de onderwijzers evaluatiefiches met heldere observatie- en beoordelingscriteria die houvast bieden voor de evaluatie van hardop lezen, spreken en functioneel schrijven. Voor bewegingsopvoeding ontwikkelde de leerkracht eveneens een evaluatiefiche. Vermeldenswaard zijn de aanzetten tot peerevaluatie en de verschillende impulsen tot zelfevaluatie door de leerlingen. Ook de kindgesprekken en de initiatieven op het vlak van talentontwikkeling ondersteunen de zelfreflectie en dragen bij tot de ontwikkeling van een positief zelfbeeld. In een aantal gevallen kan de zelfevaluatie aan doelgerichtheid en diepgang winnen.

Het team van de lagere afdeling realiseert momenteel onvoldoende de beoogde brede evaluatie van de verschillende ontwikkelingsdomeinen en leergebieden. Uit een steekproefsgewijze analyse van de toetsen en rapporten blijkt dat er nog steeds een sterke klemtoon ligt op de evaluatie van de cognitieve ontwikkeling. De onderwijzers besteden veel kostbare onderwijstijd aan de intensieve voorbereiding en de frequente afname van kennisgerichte toetsen. Sommigen bewaken daarbij onvoldoende de studie- en toetsbelasting voor de leerlingen. De evaluatie van de leergebieden Frans, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek gebeurt in hoofdzaak aan de hand van schriftelijke toetsen die vooral kennis en cognitieve vaardigheden meten. De onderwijzers beoordelen zelden praktische of technische vaardigheden. Meerdere leergebieden, leergebiedoverschrijdende thema's of domeinen worden in de evaluatie of rapportering zelden of nooit belicht of gehonoreerd. Dat geldt onder meer voor muzische vorming en ICT. Voor leren leren beperkt de evaluatie zich tot enkele aspecten van werkhouding. Voor lichamelijke opvoeding ligt de focus op het domein motorische competenties, waardoor er weinig tot geen aandacht gaat naar de overige leerplandomeinen. Ook wat betreft de vooropgestelde procesevaluatie slaagt het team van de lagere afdeling momenteel te weinig in zijn opzet. Het eindproduct primeert en meerdere onderwijzers hebben onvoldoende oog voor het leerproces of de gehanteerde oplossingsstrategieën.

Met uitzondering van het evaluatie- en rapporteringsmodel voor sociale vaardigheden, is de evaluatiepraktijk in beide afdelingen slechts gedeeltelijk afgestemd op de uitgangspunten en de verwachtingen van de ontwikkelingsdoelen, eindtermen en leerplannen. In de kleuterafdeling fungeerden de leerplannen of ontwikkelingsdoelen niet als referentiekader bij de ontwikkeling van het nieuwe observatiesysteem. In de lagere afdeling leggen de onderwijzers de lat soms hoger dan de leerplannen voor bepaalde leergebieden vooropstellen of leggen ze accenten die weinig stroken met de krachtlijnen van eindtermen en leerplannen. Illustratief is de evaluatie van Frans. Niettegenstaande de communicatieve vaardigheden een centraal staan in het leerplan en de eindtermen Frans, evalueren de onderwijzers vooral woordenschat en spraakkunst. Ze stellen daarbij hogere eisen dan de eindtermen en het leerplan. De evaluatie van spreken en mondelinge interactie verloopt minder kwaliteitsvol. Voor meerdere leergebieden vertrekken de onderwijzers onvoldoende van het leerplan wanneer ze toetsen aanpassen of zelf ontwerpen. Daardoor boet de evaluatiepraktijk veel aan validiteit in. Zo waken de onderwijzers voor Nederlands onvoldoende over het evenwicht in tekstsoorten en verwerkingsniveaus. Voor mens en maatschappij en wetenschappen en techniek meten sommige toetsen vooral taalcompetenties of de kennis van irrelevante weetjes en details.

Als voorbereiding op het pre-MDO hanteren beide teams een checklist om een algemeen beeld van de ontwikkeling te schetsen in het leerlingendossier. In de kleuterafdeling brengen de kleuteronderwijzers op basis van hun observaties de verschillende aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling in kaart. Ze kiezen ervoor om de afname van genormeerde testen te beperken door enkel bij de oudsten een schoolrijpheidstest af te nemen. Het team van de lagere afdeling hanteert een leerlingvolgsysteem met genormeerde toetsen die toelaten om de voortgang voor wiskunde, spelling en technisch lezen op te volgen. Deze informatie krijgt een plaats in het leerlingendossier naast opvallende evaluatiegegevens voor de verschillende leergebieden, leer- en werkhouding en sociale vaardigheden. ICT ontbreekt in de beeldvorming. In beide afdelingen is er een groeimarge om de evolutie van een leerling voor de verschillende leergebieden en leergebiedoverschrijdende thema's overzichtelijk in kaart te brengen.

Het schoolteam staat open voor deelname aan vormen van externe toetsing en onderzoek om de kwaliteit en het rendement van haar onderwijs te evalueren en bij te sturen. Ze benutten de resultaten van gestandaardiseerde of genormeerde toetsen op kind-, leerjaar- en schoolniveau. Tegen de richtlijnen van de koepel in krijgen de resultaten van de koepelgebonden eindtoetsen een plaats op het rapport.

Doeltreffendheid De aandacht voor de kwaliteit en de doeltreffendheid van de observaties en de toetsen is veeleer beperkt. Daardoor realiseert het schoolteam zich weinig dat de bijgestuurde evaluatiepraktijk te weinig beantwoordt aan de krachtlijnen van de vooropgestelde schoolvisie op evalueren en rapporteren. De meeste teamleden plaatsen bovendien weinig vraagtekens bij de discrepantie tussen de eigen evaluatiegegevens en de prestaties op gestandaardiseerde toetsen. Ze zijn zich onvoldoende bewust dat het onderwijsaanbod of de leerbegeleiding voor meerdere leergebieden (te) sterk afgestemd is op de inhoud van bepaalde toetsen.

Het schoolteam consulteerde een externe deskundige die het rapport onder de loep nam en aanbevelingen in verband met evalueren en rapporteren formuleerde. Bij de uitwerking van het nieuwe rapport heeft het schoolteam gevolg gegeven aan meerdere aanbevelingen. De gemiddeldes in het rapport stroken evenwel niet met de aanbevelingen, noch met het pedagogisch project en de visie op ontwikkelingsgericht evalueren en rapporteren in functie van een positief zelfbeeld.

Ontwikkeling Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling vonden dit schooljaar grondige wijzigingen plaats aan de evaluatiepraktijk. Het team van de lagere afdeling volgde daarbij een ongewone weg door eerst de rapportering bij te sturen en pas van daaruit aan de evaluatiepraktijk te sleutelen. Beide teams beseffen dat het vernieuwingsproces op het vlak van evalueren zich nog niet in de afrondingsfase bevindt. Op het moment van de doorlichting zijn er in de lagere afdeling nog geen concrete plannen om de evaluatie van techniek, ICT en de mondelinge vaardigheden van Frans bij te sturen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur hecht veel belang aan het welbevinden van alle participanten en stelt alles in het werk om een positief leer-, leef- en werkklimaat te bewerkstelligen. Alle teamleden voelen zich thuis op school en waarderen de empathische leiderschapsstijl, het open beleid en de fijne teamgeest. Door het vertrouwen, de waardering en de stimulansen die de teamleden van de directeur krijgen, vinden ze dat de balans tussen sturing en autonomie in evenwicht is.

De directeur is erg begaan met de verschillende facetten van het schoolleven. Het engagement, de luisterbereidheid en bereikbaarheid hebben echter ook een keerzijde. Praktische beslommeringen en diverse vragen van participanten doorkruisen vaak het beleidswerk. Hierdoor heeft ze het gevoel dat ze er voorlopig te weinig in slaagt om teamleden te coachen en de implementatie van afspraken op te volgen. De directeur houdt de vinger aan de pols via de vele informele gesprekken en geregelde functioneringsgesprekken, maar komt onvoldoende toe aan formele en doelgerichte klasbezoeken.

Verantwoordelijkheden op schoolniveau worden weinig gedeeld. Nochtans is er in het team voldoende knowhow en engagement aanwezig om te groeien naar een meer gedeeld leiderschap. Op organisatorisch vlak kan de directeur al rekenen op meerdere organisatorische werkgroepen. Werkgroepen die de pedagogisch-didactische werking ondersteunen, zijn beperkt of hebben een erg tijdelijk karakter. Ze worden vaak voortijdig ontbonden. Nochtans kunnen deze groepen een belangrijke rol spelen in de uitvoering, evaluatie, opvolging en bijsturing van het beleid met betrekking tot een bepaalde prioriteit. Een efficiëntere inzet van mensen en (onderwijs)tijd is een wezenlijk werkpunt voor het schoolteam.

Visieontwikkeling De directeur heeft binnen haar beleid gericht aandacht voor het onderwijskundig beleid, leerplanstudie en gezamenlijke visieontwikkeling. Dat resulteerde in diverse beleids- en visieteksten en een verhoogde leerplankennis. De vertaalslag van de krachtlijnen naar de school- en klaspraktijk is niet altijd vanzelfsprekend. Soms is een sterkere coaching of opvolging nodig. Tevens kunnen belangrijke principes en afspraken frequenter onder de aandacht worden gebracht.

De schoolontwikkeling is gestoeld op de prioriteiten die het schoolteam jaarlijks bepaalt. De betrokkenheid van de teamleden bij de selectie, uitwerking en evaluatie van de prioriteiten draagt bij tot de gezamenlijke doelgerichtheid. Meerdere mechanismen zorgen ervoor dat een aantal vernieuwingsprocessen te lang aanslepen. Het schoolteam legt de lat hoog voor zichzelf door een groot aantal prioriteiten te stellen. Om de draagkracht te bewaken neemt het team de tijd om vernieuwingen stapsgewijs uit te diepen. Prioriteiten die aan het einde van een schooljaar niet afgerond of behandeld zijn, worden het volgende schooljaar hernomen samen met een aantal nieuwe werkpunten. Daardoor stapelt het aantal onafgewerkte schoolprioriteiten zich op, worden sommige acties te lang uitgesteld of worden veranderingsprocessen te sterk gefragmenteerd en komt de draagkracht alsnog in het gedrang. Het is een uitdaging voor het schoolteam om meer vanuit een gefaseerde en haalbare prioriteitenplanning op korte én lange termijn te werken.

Besluitvorming De directeur voert een transparant en participatief beleid. De teamleden verwoorden dat ze veel inspraak hebben en dat de directeur hen bij nagenoeg alle beslissingen consulteert. De meeste beslissingen hebben een breed draagvlak en komen in consensus tot stand. Verschillen in mening vertragen soms de besluitvorming. Indien nodig hakt de directeur zelf knopen door.

Conform het pedagogisch project van de school is er aandacht voor de betrokkenheid van de verschillende participanten bij de schoolwerking. Dat leidt tot een vruchtbare samenwerking met de ouders, het schoolbestuur en de lokale gemeenschap. Vertegenwoordigers van de leerlingenraad appreciëren dat hun voorstellen ernstig worden genomen en binnen de marges van het haalbare ook een uitvoering kennen.

Kwaliteitszorg Bij de keuze van schoolprioriteiten heeft de directeur gevolg gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige doorlichting. Ook de openheid ten aanzien van onderzoek in het kader van externe kwaliteitszorg en het feit dat de school als pilotschool voor het nieuwe leerplankader van de koepel fungeert, illustreren het responsieve vermogen van de school.

Om een zicht te krijgen op de kwaliteit en de effecten van het geboden onderwijs, baseert de school zich op bevindingen van externe deskundigen, de resultaten van genormeerde toetsen, en zeer recent ook op tevredenheidsbevragingen van leerlingen en ouders. De analyse van de resultaten geeft tot op zekere hoogte aanleiding tot verbeteracties.

Aan het einde van het schooljaar vindt een summiere evaluatie van de vooruitgang ten aanzien van de schoolprioriteiten plaats. Het schoolteam gaat weinig systematisch het effect van de vernieuwingsacties na. Het is niet de gewoonte om aan de hand van een globale sterkte-zwakke analyse stelselmatig verschillende facetten van de schoolwerking onder de loep te nemen. Daardoor ontstaat het risico dat knelpunten op het vlak van het onderwijsaanbod of de ondersteunende processen aan de aandacht ontsnappen.

Er zijn verschillen in het zelfkritisch vermogen van de teamleden. Sommigen staan minder open voor bevindingen van externen of hebben minder de reflex om kritisch te reflecteren op de eigen onderwijspraktijk.

Talenbeleid Ondanks het beperkte aantal anderstalige leerlingen voert het schoolteam al meerdere jaren een talenbeleid dat gestoeld is op het zorgbeleid. Met het talenbeleid wil het schoolteam de onderwijsleersituatie voor alle leerlingen verbeteren en hun taalvaardigheid verhogen. Daarbij gaat aandacht naar de beheersing van het Nederlands en naar Frans als tweede taal. Het team biedt vanaf de tweede kleuterklas taalinitiatie Frans aan. Het schoolteam levert inspanningen om talige noden van leerlingen te detecteren. Dat gebeurt onder meer aan de hand van observaties, genormeerde tests of een leerlingvolgsysteem. Meerdere teamleden zorgen voor een klasklimaat en een klasinrichting waarin leerlingen met talige noden zich veilig voelen. Er zijn interindividuele verschillen tussen teamleden in de mate waarin ze er vanuit hun klasmanagement in slagen om alle leerlingen voldoende aan bod te laten komen. Ook het gebruik van werk- en groeperingsvormen die de communicatie en interactie tussen de leerlingen bevorderen is leerkrachtafhankelijk. De leerlingen krijgen voldoende kansen om zich talig te ontwikkelen. Binnen de brede basiszorg biedt de klasleerkracht of de zorgcoördinator ondersteuning aan leerlingen met specifieke noden op het vlak van taal. Indien nodig mogen deze leerlingen gebruik maken van compenserende maatregelen. Het team van de lagere afdeling past het meersporenbeleid enkel voor wiskunde toe. Het schoolteam maakte een aantal afspraken in verband met de impact van taalvaardigheid op de evaluatie van andere leergebieden. Er is evenwel nog een groeimarge om in de evaluatiepraktijk meer rekening te houden met de mogelijkheden van taalzwakke of anderstalige leerlingen. Het schoolteam neemt initiatieven om –zowel schriftelijk als mondeling– op een heldere en verstaanbare wijze met ouders te communiceren.

- GOK- en zorgbeleid** Na een beginsituatiebepaling heeft het schoolteam enkele jaren geleden een visie uitgeschreven over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid wil vormgeven. De informatie in het leerlingendossier en de resultaten van genormeerde toetsen bieden een beeld van de meest relevante noden van leerlingen. De directeur en de zorgcoördinator hebben zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Het schoolteam zet acties op om de doorstroom en de overgang naar een volgende onderwijsniveau te bevorderen. Er is aandacht voor kleuterparticipatie waarbij de acties zijn afgestemd op het beleid van de scholengemeenschap.
- De beginsituatiebepaling resulteerde in een aantal zorgactiepunten waar het schoolteam werk van wil maken. De zorgcoördinator verwerkt deze zorgactiepunten stapsgewijs in een aantal werkpunten op kind-, team-, en schoolniveau. Deze werkpunten en de bijhorende doelen beschrijven het takenpakket van de zorgcoördinator voor het betreffende schooljaar. De schoolorganisatie focust op de brede basiszorg maar er is nog een groeimarge voor het niveau van de verhoogde zorg.
- De zorgcoördinator gaat jaarlijks na in welke mate de vooropgestelde zorgwerkpunten gerealiseerd zijn. Aan het einde van het schooljaar evalueert het schoolteam in een personeelsvergadering de zorgacties die als prioriteit op schoolniveau geselecteerd werden. Tijdens het (pre-)MDO wordt de evolutie op kindniveau besproken. Effectmetingen van zorgacties op kind-, klas- of schoolniveau zijn weinig ingeburgerd.
- In het professionaliseringsbeleid heeft het schoolteam aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Onder meer met het meersporenbeleid neemt het schoolteam initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.
- Deliberatie** Het inspectieteam delibereert het tekort voor de leergebieden mens en maatschappij en wetenschappen en techniek. In de school is er voldoende beleidskracht om in de toekomst een correcte invulling te geven aan het geformuleerde tekort. Ze plant daarom geen opvolgingscontrole.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers voorzien een doordacht, rijk en uitdagend activiteiten aanbod dat aanzet tot exploreren, manipuleren en experimenteren.
- De kleuteronderwijzers plannen hun wereldoriënterend aanbod weloverwogen op basis van het leerplan en op basis van de vragen en interesses van de kleuters. Ze besteden daarbij veel aandacht aan de doelgerichte en thematische verrijking van de speelleerhoeken.
- Door het sterk klasmanagement van de kleuteronderwijzers leggen de kleuters een hoge mate van zelfstandigheid en zelfsturing aan de dag.
- Binnen mens en maatschappij en wetenschappen en techniek hanteert een aantal onderwijzers activerende werk- en organisatievormen waarbij het accent op actief leren ligt.
- De onderwijzers verzekeren een breed en gradueel opgebouwd aanbod voor wiskunde waarin voldoende ruimte is om te manipuleren.
- Door het meersporenbeleid geregeld toe te passen is differentiatie structureel ingebed in de lessen wiskunde.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam heeft een visie op deskundigheidsbevordering waarin zowel ruimte is voor professionaliseringsinitiatieven die gekoppeld zijn aan de schoolprioriteiten als voor individuele noden en interesses.
- De directeur stimuleert en faciliteert diverse vormen van interne en externe professionalisering.
- Het schoolteam heeft een schoolvisie op evalueren en rapporteren.
- Het nieuwe observatiesysteem biedt de kleuteronderwijzers houvast om de ontwikkeling van de kleuters breed in kaart te brengen.
- De onderwijzers stimuleren zelfreflectie door leerlingen actief te betrekken bij het evaluatieproces.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur kiest voor een empathisch, stimulerend en transparant leiderschap dat zorgt voor een aangenaam collegiaal werkklimaat.
- De directeur investeert in toenemende mate in visieontwikkeling, leerplanstudie en onderwijskundige vernieuwings- en verbeteringsacties.
- Het participatieve leiderschap leidt tot gedragen beslissingen en bevordert de betrokkenheid van teamleden, leerlingen, ouders en de lokale gemeenschap bij de schoolwerking.
- Het schoolteam heeft een responsief vermogen en doet een beroep op externe deskundigen om vernieuwingsprocessen of verbeteracties te ondersteunen.
- Leerlingenprestaties op genormeerde toetsen, onderzoeken van externe deskundigen en tevredenheidsbevragingen bieden waardevolle informatie ten behoeve van de interne kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen afspraken maken rond themawoordenschat en een gradueel opgebouwde begrippenlijst in functie van wiskundige initiatie.
- De kleuteronderwijzers kunnen de aanwezige differentiatie in oefenmaterialen verder uitwerken en toepassen op stappenplannen.
- Meerdere onderwijzers kunnen voor de leergebieden in de focus meer aandacht besteden aan horizontale verbanden tussen de domeinen en aan samenhang met andere leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's.
- De onderwijzers kunnen voor zwakke rekenaars meer diepgang voorzien bij de invulling en de opvolging van de verschillende niveaus binnen het wiskundig handelen.
- De onderwijzers kunnen de leerlingen meer stimuleren om zelf efficiënte zoek- en oplossingsstrategieën te ontdekken en kritisch te vergelijken.
- Het schoolteam kan de brede basiszorg optimaliseren en kan aan de hand van doelgerichte en planmatige zorgtrajecten een efficiënte verhoogde zorg uitbouwen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam kan systematisch de doeltreffendheid van het professionaliseringsbeleid evalueren en de implementatie van verworven inzichten en afspraken in de klas- of schoolwerking opvolgen.
- Het schoolteam kan de interne expertise sterker valoriseren, sneller uitwisselen en explicieter aanwenden om te leren van elkaar.
- Om de planlast te verlagen kan het team van de kleuterafdeling werk maken van een efficiënte en gradueel opgebouwde observatie- en evaluatiepraktijk als basis voor een intentionele en gestructureerde zorgwerking.
- Het schoolteam kan de evaluatie- en rapporteringspraktijk sterker laten aansluiten bij de schoolvisie, de ontwikkelingsdoelen, de (leergebiedoverschrijdende) eindtermen, de leerplandoelen en hun onderliggende uitgangspunten.
- Het schoolteam kan de kwaliteit en de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk onderzoeken en aanwenden om de betrouwbaarheid en validiteit ervan te verhogen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het schoolteam kan evolueren naar een meer gedeeld leiderschap met inhoudelijke werkgroepen of kernteams met een grotere verantwoordelijkheid.
- Het schoolteam kan een haalbare en gefaseerde planning met prioriteiten op korte en langere termijn uitstippelen.
- Het schoolteam op meerdere vlakken mensen doeltreffender inzetten en het efficiënt gebruik van de (onderwijs)tijd bewaken.
- Het schoolteam kan de interne kwaliteitszorg optimaliseren door grondige verbeteracties op klas- en schoolniveau op te zetten die gestoeld zijn op een globale sterkte-zwakte analyse of op een kritische analyse van de verschillende evaluatiegegevens.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De onderwijzers moeten met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen van mens en maatschappij en wetenschappen en techniek bereiken.
- Het schoolteam moet maatregelen nemen om de tekorten voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne weg te werken.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **16-03-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Els VER EECHE de inspecteur-verslaggever	Marleen CORNELIS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	